

(Ne)správná praxe obcí při pronájmu radarů

Ministerstvo vnitra v současné době řeší případ, kdy Městská policie Varnsdorf využívá k měření rychlosti vozidel stacionární měřicí zařízení (radar), které má město Varnsdorf pronajato od soukromého subjektu. Ministerstvo vnitra považuje postup města Varnsdorf v tomto případě za rozporný se zákonem a vůči usnesení rady města o schválení smlouvy o pronájmu radarů se rozhodlo uplatnit dozorová opatření podle zákona o obcích.

Měření rychlosti vozidel obcemi za pomoci stacionárních radarů právní předpisy umožňují a je mezi obcemi poměrně rozšířené. Nicméně pokud si obec hodlá pronajmout radar od soukromého subjektu, musí při uzavírání nájemní smlouvy brát v úvahu i zákonné mantinely plynoucí ze zákona o silničním provozu.

Čemu by obce měly při úmyslu měřit rychlost na svém území věnovat pozornost?

Východiskem pro měření rychlosti vozidel je ustanovení § 79a zákona o silničním provozu, podle kterého „za účelem zvýšení bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích je policie a obecní policie oprávněna měřit rychlost vozidel. Obecní policie tuto činnost vykonává výhradně na místech určených policií“. Dle judikatury (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. dubna

2008, č. j. 1 As 12/2008-67) je měření rychlosti vozidel součástí celkového dohledu nad bezpečností a plynulostí provozu na pozemních komunikacích, a je tedy výkonem veřejné (a to státní) správy; měření rychlosti vozidel na pozemních komunikacích nelze jakožto součást působnosti Policie České republiky a obecní policie při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích podle zákona o silničním provozu přenést bez zákonného zmocnění na jiný subjekt. Měření rychlosti vozidel tak nesmí provádět soukromý subjekt, k tomuto je oprávněna pouze Policie České republiky či obecní policie.

Problémové pronájmy radarů

Pokud si obec hodlá pronajmout radar, který měří rychlost automaticky při průjezdu vozidel (tedy nevyžaduje trvalou obsluhu), je i v tomto případě nutné splňovat požadavky plynoucí z § 79a zákona o silničním provozu. Judikatura (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. května 2018, č. j. 10 As 107/2018 36) sice připouští, aby instalaci, nastavení a údržbu takového radaru prováděly třetí osoby, nicméně tyto osoby nesmějí mít jakýkoliv hmotný zájem na výsledcích jeho měření. Jestliže soukromý subjekt provádí vlastní nastavení a údržbu těchto zařízení a zároveň je hmotně zainteresovaný na výsledcích měření, jedná se o porušení ustanovení § 79a zákona o silničním provozu. Částka placená za pronájem radaru nesmí být jakkoli odvozena od výsledků jeho měření – pokud tak obec v nájemní smlouvě sjedná platbu za každý zaznamenaný přestupek, jedná se o porušení ustanovení § 79a záko-

na o silničním provozu (což byl rovněž případ města Varnsdorf). V této souvislosti je nutné zdůraznit, že ani případná smluvní deklarace v tom smyslu, že pronajímatel nemá žádný vliv na nastavení měřicích zařízení či na průběh správního řízení, nebude mít na závěr o nezákonnosti popsané participace pronajímatele na měření žádný vliv.

Rozhodnutí obce o pronájmu radaru v rozporu s § 79a zákona o silničním provozu nejenže způsobuje nezákonnost takto přijatého rozhodnutí, které tak podléhá dozorové činnosti Ministerstva vnitra, ale rovněž nachází svůj odraz i v případných přestupkových řízeních.

Řešení přestupků

Nejvyšší správní soud dovodil (v již zmíněném rozsudku č. j. 10 As 107/2018-36), že pokud instalaci, nastavení a údržbu radaru provádí třetí

ILUSTRACI FOTOGRAFIE: HÝNEK MOJŽIŠ ZK

osoby mající jakýkoliv hmotný zájem na výsledcích jeho měření, vzbuzuje to důvodné pochybnosti o objektivitě přestupkového řízení a zákonnosti získaných důkazů.

Jestliže správní orgán nebude schopen prokázat spáchání přestupků pomocí jiných důkazů, povede tato skutečnost zpravidla k zastavení řízení o přestupku. V případě, že by správní orgán přesto vydal rozhodnutí, kterým by obviněného uznal vinným ze spáchání přestupku na základě neprůkazných důkazů, vystavoval by se riziku, že jeho rozhodnutí bude zrušeno na základě odvolání obviněného z přestupku. Pokud by nadřízený správní orgán odvolání obviněného z přestupku zamítl, mohl by se obviněný z přestupku bránit žalobou ke správnímu soudu, přičemž dosavadní rozhodnutí správních soudů nasvědčují tomu, že by taková žaloba byla úspěšná.

Výzva k uhrazení určené částky

Od klasického řízení o přestupku je třeba odlišit fázi předcházející samotnému zahájení řízení o přestupku provozovatele vozidla. Zákon o silničním provozu stanoví, že obecní úřad obce s rozšířenou působností bezodkladně po zjištění nebo oznámení přestupku vyzve provozovatele vozidla, jímž došlo ke spáchání přestupku, k uhrazení určené částky, pokud jsou splněny zákonem stanovené předpoklady. Zjednodušeně řečeno jde o případy, kdy bylo pomocí radaru zjištěno porušení povinnosti řidiče, které vykazuje znaky přestupku, o němž by mohlo být rozhodnuto příkazem na místě. Podmínkou pro nastoupení odpovědnosti provozovatele vozidla je skutečnost, že se nepodaří zjistit totožnost řidiče.

Přestože se částka určená k úhradě ve výzvě provozovateli vozidla stanoví ve stejné výši jako pokuta

(maximálně však ve výši 10 000 Kč), nejedná se v tomto případě o pokutu v pravém slova smyslu, neboť v případě uhrazení určené částky obecní úřad obce s rozšířenou působností věc odloží, aniž by vydával rozhodnutí, kterým by vyslovil vinu za spáchání přestupku a uložil správní trest.

Rozhodnutí, zda vyhovět výzvě k uhrazení určené částky, je plně na uvážení provozovatele vozidla, který ji obdržel. V případě, že provozovatel vozidla určenou částku neuhradí nebo obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností nesdělí údaje o totožnosti řidiče v době spáchání přestupku, bude zahájeno řízení o přestupku provozovatele vozidla.

Při rozhodování o tom, zda určenou částku uhradit, provozovatel vozidla zpravidla zvažuje, jaký výsledek lze očekávat v případě, že obecní úřad obce s rozšířenou působností zahájí řízení o přestupku provozovatele vozidla. V případě, že má provozovatel vozidla za to, že přestupek nespáchal, respektive se domnívá, že se obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností nepodaří jeho vinu prokázat s ohledem na nedostatek průkazných důkazů, pak zpravidla určenou částku neuhradí a své námitky vznesou v řízení o přestupku provozovatele vozidla.

Na druhou stranu pokud provozovatel vozidla určenou částku uhradí, připravuje se tím o možnost relevantně namítnout, že měření rychlosti bylo provedeno nezákonně, neboť právní úprava mu v takovém případě nepřiznává právní nástroje, jimiž by mohl uhrazenou částku zpětně vymoci, případně zpochybnit skutečnosti uvedené ve výzvě, na jejímž základě určenou částku uhradil. Jinými slovy, pokud provozovatel vozidla určenou částku dobrovolně uhradí, potvrdí tím, že při užití vozidla na pozemní komunikaci nebyly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích, a připraví se tak o možnost namítnout, že měření rychlosti bylo provedeno nezákonně, respektive že nebylo průkazné. ■

Zpracoval: odbor veřejné správy, dozoru a kontroly a odbor legislativy a koordinace předpisů